

Kmečka trgovina

Hrvaška gospodarska kritika

»Hrvatski dnevniki« kritizirajo delovanje naših državnih ustanov, ki pospešujejo izvoz. Med te ustanove spada v prvi vrsti »Prizada«. Promet Prizada je največji pri žitu, kar gre v korist predvsem Vojvodini. Hrvatje, posebno pa Slovenci pa moramo nositi in plačevati razliko med Prizadovo ceno in ceno na svetovnem trgu, ki je navadno manjša kot pa pri nas. Nadalje so v upravi Prizada sami uradniki, namesto, da bi bili v upravi predvsem gospodarski ljudje, ki bi promet Prizada enakomerno razdelili na vse pridelke, pa ne samo na žito. Ker je pa poslovanje Prizada enostransko, enkrat izgublja denar z umetnim dvigom cen nekaterih pridelkov (kar se redno vrši pri pšenici), drugič pa ustvarja razne sklade.

Zelo važen za izvoz je nadalje »Zavod za pospeševanje zunanje trgovine«. Ta zavod podeljuje izvozna dovoljenja in sodeluje pri sklepanju trgovinskih pogodb. Vse to pa vrši mimo naših gospodarskih organizacij, namesto da bi imel z gospodarskimi organizacijami stalne stike in gospodarske posvete. Zavod nadalje zahteva od zbornic, da mu v najkrajšem času morajo dostavljati svoja mnenja o tem in onem predlogu, tako da zbornice nimajo časa, tega proučiti. Zbornicam se tudi ne dostavljajo v proučitev zahteve tujine, tako da si morajo pomagati s tujo književnostjo, namesto da bi dobile potrebna navodila od Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Povsod pa manjka pravih gospodarskih ljudi. Ker pa pri naših državnih gospodarskih ustanovah ima glavno besedo le uradništvo (birokracija) ne pa gospodarski ljudje, se naša trgovina ne bo zboljšala, dokler bo to trajalo. Treba bo izvesti reformo pri državnih izvoznih in uvoznih ustanovah, tako da bodo v upravnem odboru »Prizada«, Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in vseh drugih tozadevnih ustanovah in odborih prišli ljudje iz našega praktičnega gospodarstva, in to v takem številu, da jih uradniki ne bodo mogli preglasovati.

Gornja hrvaška kritika jasno osvetljuje naše gospodarske hibe, radi katerih v prvi vrsti trpi kmečki stan, predvsem pa trgovina s kmetijskimi pridelki. Jasno je, da Slovenci še bolj upravičeno obojujemo navedene nerodnosti kot Hrvatje, kajti slovenskemu gospodarstvu prinašajo še večjo škodo kot hrvaškemu.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

- 244 — Pariz: zastopstvo za vse vrste mesa, perutnine, konzerv, žita, moke, živine za klanje in povrtine.
- 245 — Montevideo: fižol, suhe češnje, gobe, paprika, žganje.
- 247 — Bratislava: ribe, povrtina, krompir, suhe češnje, orehi, jabolka.
- 248 — Bilavajo (Rodezija): iščejo se zveze z našimi izvozniki, ki se zanimajo za južnoafriški trg.
- 251 — Haifa: tekstilni predmeti.
- 252 — London: vsi proizvodi razen lesenih.
- 253 — Port Elisabeth (južna Afrika): orehi.
- 256 — Dunaj: ponuja se zastopnik za živila, sir in druge proizvode za izvoz v Anglijo.
- 257 — Šangaj: zastopnik neke trdke se zanima za kmetijske proizvode ter išče zveze z izvozniki, ki niso zastopani na Daljnem vzhodu.
- Zanimanci se naj z navedbo gornje številke obrnejo na »Informacijski oddelček Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine«.

Gospodarske zanimivosti

Anglija nam namerava nuditi ugodno trgovinsko pogodbo, s katero bi se povečal medsebojni promet. V Londonu izdelujejo tozadevni načrt, ki bo predložen našim gospodarskim krogom.

Nemci in Poljaki bodo znižali medsebojni trgovinski promet na polovico.

Poljaki kupujejo na Grškem tobak in rozine, Grki pa pri Poljaki cigaretni papir, železo, les, živino, sladkor, mesne konzerve in tekstilne stroje. V prejšnji poljsko-grški trgovinski pogodbi imenovani predmeti niso bili navedeni v medsebojni izmenjavi. Redni pogodbi so bili dodani s posebnim trgovinskim dostavkom.

Tudi Švedi bodo kadili grški tobak. Švedska bo kupila več grškega tobaka kot doslej, Grki pa bodo od Švedov kupili les.

Amerika kupuje kositer (kovina). Njegova cena stalno narašča, dočim cene cinka in svinca padajo.

Močno je povpraševanje po konoplji, in to zaradi velikih vojaških nabav Anglije in Francije.

Denar

Finančni minister je za junij predpisal naslednje uradne tečaje: angleški funt 258 din, ameriški dolar 54.90 din, nemška marka 14 din, francoski frank 1.46 din, švicarski frank 12.41 din, italijanska lira 2.28 din, nizozemski goldinar 29.60 din, bolgarski lev 47 par, romunski lev 30 par, češka krona 1.48 din, danska krona 11.50 din, švedska krona 13.26 din, norveška krona 12.85 din.

Cene goveje živine

Voli. Celje 5—5.50 din, Laško 4.50—5.50 din, Litija 4.50—5 din kg žive teže.

Biki. Lendava 4—5 din kg žive teže.

Krave. Lendava 2.50—3 din, Celje 3—4 din, Laško 3.50—4 din, Litija 3—4 din kg žive teže.

Telice. Lendava 4.50—5.50 din, Celje 4.50 do 5 din, Laško 4.50—4.75 din, Litija 4.50—5 din.

Teleta. Lendava 6—7 din, Celje 5—6 din, Laško 5—6 din, Litija 7—8 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Cena plemenskim svinjam na mariborskem sejmu se od zadnjic ni bistveno spremenila. Tudi cene po drugih sejmih so ostale prilično iste.

Pršutarji. Lendava 7—8 din, Celje 7—8 din, Laško 7.75 din, Litija 7 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Celje 8—9 din, Laško 9 din, Litija 6 din kg žive teže.

Tržne cene

Meso. Govedina 8—10 din, teletina 12 din, svinjina 14 din, ribe 16 din, zajec 14 din, slanina 16 din, svinjska mast 17 din, morski raki 20 din kilogram.

Razgovori z našimi naročniki

P. S. Pojasnila glede službe. S posredovanjem služb se ne pečamo, niti vam — žal — ne moremo kake službe priskrbiti. Vaše mnenje, da bi vam mogel imenovani gospod s par vrsticami izposlovati stalno službo pri sodišču, žal ne drži.

Podpis izjave, da dolžnik ničesar ne dolguje; naknadno izterjavanje obresti. Š. V. Kupili ste posestvo in se zavezali plačati kupnino v mesečnih obrokih z 2% obrestmi. Leto pozneje je prodajalec brat zasegel navedeno terjatev ter se je napravila pogodba, glasom katere morate vi dolžno kupnino plačati prodajalcu bratu, prodajalec pa je izjavil, da mu vi z ozirom na to ničesar več ne dolgujete ter je to izjavo tudi podpisal. Vi ste glavnik v celoti plačali prodajalcu bratu ter vam je slednji potrdil, da je vse izplačano. Sedaj vas pa terja prodajalec na plačilo obresti, češ, da v pogodbi ni bilo o obrestih nič določenega, marveč le o glavnici. — Ako ste vi ob sklepu gori omenjene pogodbe imeli obroke v redu plačane in niste bili na obrestih takrat ničesar dolžni, je jasno, da prodajalec nima pravice zahtevati plačila obresti, ki so pozneje zapadle v plačilo. Pa tudi ako bi bili vi ob času pogodbe dolžni kake obresti za nazaj, smatramo, da se vam ni treba bati tožbe in se mirno lahko sklicujete na svoječasno prodajalčevo izjavo, da mu ničesar več ne dolgujete. Njegova stvar je, ako je na zaostale obresti morda pozabil; izjava ga veže.

Zakon o zaščiti kmetov. A. H. L. Imeli ste že priznano zaščito za svoj dolg, dobili ste novo zadolžnico, plačali ste prvo anuiteto v redu, od druge anuitete pa le delni znesek, ker ste imeli neko pomoto (najbrž spor) zaradi neke parcele. Upnik vas je tožil in ste bili obsojeni na »izgubo zaščite«, plačilo celotnega dolga in visokih stroškov, čeprav ste pred tožbo in tudi pred razpravo, preden se je pričela, ponudili plačilo ostanka druge anuitete, čigar sprejem pa je upnik odklonil. — Predvsem vas opozarjamo, da v primeru, ako komu dolgujete denarni dolg, ni dovolj, ako mu denar ponudite; s tem se niste rešili svoje obveze in se dolga ne smatra za plačanega, čeprav je upnik odklonil sprejem. V takem primeru morate denar položiti pri sodišču; šele sodni polog velja za plačilo. Razen tega so doslej zapadle v plačilo že tri anuitete, in sicer

Žepne svetilke

Izdeluje edino domača tvornica

IVAN PASPA I SINOVI

Zagreb, Koturaška 69

Med. Celje 18 din, Litija 20 din kg.

Drva. V Celju bukova 100 din kub. meter, mehka drva 70 din kub. meter.

Sadje. Jabolka 5—10 din, suhe slive 8—12 din, češnje 5—10 din, dalmatinske češnje 12 din kg, liter češenj 2.50—4 din, črnic 4—7.50 din.

Mlečni proizvodi. Mleko 1.50—2 din liter, smetana 7.50—10 din liter, kg surovega masla 24, čajnega 28—32 din, domačega sira 8—10 din, jajce 0.50—0.75 din.

Zelenjava. Kilogram krompirja 0.75—1.25 din, kislega zelja 3 din, hrena 8—10 din, paradižnikov 18—20 din, špargljev 12—14 din. Komad zelja 0.50—3 din, kumara 2—8 din, karfiola 4 do 12 din, ohrovt 0.50—3 din, zelena 0.50—3 din, buča 2—4 din, por 0.25—1 din, redkev 1 din. Liter graha 7.50—10 din. Zelenjava v kupčkih po 1 din.

Sejmi

20. junija tržni dan s svinjami: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; živinski: Ptuj — 21. junija svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Gornja Lendava, Koračica, Marenberg, Šmarje pri Jelšah — 22. junija tržni dan s svinjami: Turnišče; živinski: Sevnica na Savi; živinski in kramarski: Sočanj, Sv. Jurj pri Celju — 23. junija svinjski: Maribor — 24. junija svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Guštanj, Laško, Ljubno, Podsedra, Razkrižje, Slov. Konjice, Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

tretja dne 15. novembra 1938. — Ako cele zapadle anuitete niste plačali po preteku dodatnega, pisмено vam danega petnajst dnevnega roka, vas je smelo sodišče na predlog upnika obsoditi na plačilo zaostale anuitete in vseh ostalih anuitet. Celotne zaščite niste izgubili; dolg je ostal znižan, tudi obresti so ostale znižane, izgubili ste le olajšavo, da bi smeli znižani dolg plačati v dvanajstih letnih anuitetah. Radi tega morate vse anuitete plačati v 15 dneh po pravomočnosti omenjene sodbe in plačati morate tudi pravne stroške. Čeprav bi sedaj takoj plačali drugo in tretjo anuiteto, vendar se ne bi mogli s tem rešiti neugodnih posledic sodbe — vsaj ne brez privoljenja, odnosno soglasja upnikov. — Ako bo upnik vztrajal na izpolnitvi sodbe in vi ne bi vsega v 15 dneh plačali, sme predlagati zoper vas izvrbo, in sicer tudi s prisilno dražbo Vašega posestva. — Odgovore dajemo brezplačno, a (razen v nujnih primerih) le z objavo na tem mestu, to pa le našim naročnikom.

Plačilo poroka. Z. I. K. Na tem mestu smo že pisali, da je po zakonu poroštvo omejeno in da porok ne jamči za več, nego je izrecno izjavil. Prečitajte dobro poroštveno izjavo, katero ste podpisali. Ako stoji v njej, da jamčite tudi za eventualne stroške tožbe in izvršb zoper glavnega dolžnika, potem jih boste, žal, morali plačati. Ako ste zaščiten kmet, smete zahtevati priznanje olajšav po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov. Poroštveni dolg se smatra za vaš dolg od tedaj, ko morate vašo poroštveno obveznost izpolniti. Natančnejši pojasnil vam ne moremo dati, ker nam niste zadeve dovolj popisali. Lahko jih pa dobite pri sodišču na uradni dan.

Hišna pot. I. I. Pred več leti ste kupili nekaj parcel od prodajalca, ki je preko teh parcel in parcel spodnjega sosedu imel tako zvano hišno pot do občinske ceste. V kupoprodajni pogodbi ni bilo o tej hišni poti, odnosno njeni nadaljnji uporabi ničesar omenjenega. — Možno je, da bo prodajalec zatrjeval, da je bilo molče dogovorjeno, da bo on še vnaprej uporabljal navedeno hišno pot. Zakon določa, da se more volja izjaviti ne le izrecno z besedami ali s sploh usvojenimi znaki, marveč tudi molče s takimi dejanji, ki po preudarku vseh okoliščin ne dopuščajo nobenega pametnega razloga, dvomiti o tem. Na tak molčeč dogovor bi utegnili kazati okoliščine, da da